

DEMOKRACIJA

Leto VI. - Štev. 52

Trst - Gorica 31. decembra 1952

Izhaja vsak petek

Pet let SDZ v Trstu

Dne 21. decembra 1952 je preteklo pet let od ustanovitvenega obnega zbora Slovenske demokratske zveze za STO v Trstu.

Ne bom našteval, kaj vse je Slovenska demokratska zveza v tem petletju doživela in storila. Ali dobro je, da vedo vsi, tudi oni, ki se tega več ne zavedajo, da je ravno Slovenska demokratska zveza zločila politični in kulturni monopol komunizma in njegovih raznih front nad primorskimi Slovenci in Hrvatimi. Se s tem zlomom se je odprla pot svobodnemu kulturnemu in političnemu izražanju in delovanju. To je dogodek zgodovinskega pomena.

Pri svojem težkem petletnem delu ob skromnih gnutnih sredstvih je ostala Slovenska demokratska zveza v borbi za enakopravnost slovenskega človeka in slovenskega jezika na kulturnem, socialnem in političnem polju do skrajnih mej zvesta svojemu programu, zgrajenemu na načelih narodnosti, krščanstva in demokracije. Vzoredno s tem se je neumorno borila za ohranitev in ostvareitev svobodnega tržaškega ozemlja.

Slovensko demokratsko gibanje, ki ga je sprožila na STO-ju Slovenska demokratska zveza, je s svojimi zdravimi načeli tako, da lahko služi za kašipot vsemu slovenskemu narodu pri borbi za njegovo boljšo bodočnost. Njegove socialne in gospodarske smernice so v kratkem: dostojna delavska plača, popolno socialno zavarovanje, soudeležba industrijskih delavcev na dobičku, pravica do stavke in združevanja v svobodnih sindikatih, ki ne smejo biti ekspoziture političnih strank; tvorno sodelovanje vseh slojev naroda za napredek in proti nadvladi enega razreda nad celim narodom; zvišanje življenjske ravni, zlasti kmetov, delavcev in uradnikov z izenačenjem navzgor in ne navzdol; zasebna lastnina v funkciji socialne pravičnosti z osebno pobudo kot najuspešnejšim gospodarskim čimbeljem; lojalnost in poštenost v gospodarstvu s pravico do poštenega zaslužka; proti nemoralnim dobičkom in izkoriščanju, proti odvzemu imovine in razlaševanju, kakor samo v primeru zakonito upoštevane javnega interesa; proti razkošju, proti korupciji, proti birokratizmu. In politično: dejansko spoštovanje vseh človeških svobod z neomejanim razvojem države v zasebno življenje državljanov.

Slovensko demokratsko gibanje pomeni s temi načeli prelom z okostenelimi programi preteklosti, z ozkostranskimi socialnimi in gospodarskimi predsodki ter s kompromitiranimi režimi, ki so v svoji strankarski nestrpnosti pripomogli skrajnemu levčarskemu gibanju do razpada in komunizmu do moči in vlade.

Zdravim demokratskim načelom so na poti desničarske in levčarske ekstremne ideologije. Oba sta obsojena na propast.

Fašizem in nacizem sta bila že zrušena. In kjer je bila enkrat zrušena ideja pod težo svojih hib in napak, ne postane nikoli več nosilnica vladajočih režimov. Se pa posamezniki in skupine, ki jih še ni spametoval niti Piazzale Loretto, niti nürnbergski proces, niti tragedija, v katero je sardatski fašizem vrgel italijanski narod, niti celom, ki ga je doživela pohlepna Hitlerjeva Nemčija. Ali vsi ti novi pojavi so le bolesten odsev zatone lazišlave zrušenega totalitarnega fantoma v možganih neuravnovešenih ljudi.

Tudi komunizem kot skrajni levčarski ekstrem je obsojen. Ni važno, ali se bo zlomil jutri ali po jutrajšnjem. Važno je le, da vemo vsi, da zlom mora priti. Kajti komunistični eksperiment (poskus) se je ponesrečil. Le s krvavo diktaturo in pokolji svojih sodelavcev iz prvih dni in vseh vidnih političnih nasprotnikov so se ohranili diktatorji še na oblasti.

Diktature niso večne. Razočaran bo, kdor zida na diktature, se diktatorskim totalitarnim režimom udinja, služi ali jih moralno podpira s tihim odobravanjem. Ako bi bil narod svoboden, bi take ljudi kamenoval, ker so oni tisti, ki pomagajo vedno znova utrujati njegove verige.

Množice Slovencev in Jugoslovancev so v Jugoslaviji site diktature. Ljudstvo hoče zraka, zraka svobode. To je zahteva posameznikov in celega naroda. In ta dan svobode morda bo prišel še prej kot pričakujemo.

Po osvoboditvi bodo imeli Slo-

Stalinovo novoletno prebujenje

Jože Stalin je za letošnji božič ali bolj verjetno za novo leto, da ne bi prišel s svojim poklicnim brezverstvom v spor, z obema rokama pograbil po božičnih pozdravih, ki mu jih je verjetno po naročilu ameriške vlade poslal do pisnik najbolj razširjenega ameriškega dnevnika, »New York Times«-a, James Reston. Ta je namreč 18. dec. postavil rdečemu carju v Kremli nekaj zanimivih vprašanj, na katera je Jože Stalin tudi takoj odgovoril, čeprav je čas na Ruskem zelo raztegljiv pojem.

Prvo vprašanje je ameriški časnikar formuliral takole:

»Ali ste — v novem letu in spričo nove vlade, ki bo nastopila v Washingtonu — še vedno prepričani, da bosta tudi v bodočih letih obe državi živeli v miru?«

Odgovor: »Se nadalje verujem, da vojne med ZDA in Sovjetsko ni mogoče smatrati za neizogibno in da obe državi lahko tudi nadalje živita v miru.«

Drugo vprašanje: »Kje leži po Vaše mnenju izvor trenutne napetosti v svetu?«

Odgovor: »Izvor leži povsod tam, kjer se odraža napadalnost politike hladne vojne proti Sovjetski.«

Tretje vprašanje: »Ali bi odobrili diplomatsko izmenjavo misli z zastopniki nove Eisenhowerjeve vlade zaradi preučitve možnosti sestanka med Vami in generalom Eisenhowerjem v svrhu zmanjšanja napetosti v svetu?«

Odgovor: »Tako pobudo bi smatral za simpatično.«

Četrto vprašanje: »Ali bi sodelovali pri morebitni novi pobudi za zaključitev korejske vojne?«

Odgovor: »Pripravljen sem sodelovati, kajti Sovjetska je na končanju korejske vojne zainteresirana.«

Taka so torej novoletna voščila Jožeta Stalina. Povedo prav toliko, kakor naša vsakoletna voščila: Srečno novo leto! Jože Stalin ni z njimi povedal nič novega. Prvi odgovor je Stalin že večkrat in že pred mnogimi leti izustil. Do danes pa je ostalo vse samo pri besedah.

Drugi odgovor ponavljajo sovjetski radijske postaje, sovjetski časopisi in vse komunistični tisk na Zahodu polnih 24 ur na dan že leta in leta. Kljub temu ta laž še ni postala resnica.

Tretji odgovor tudi ni izviran, izrekel ga je Churchill že večkrat in tudi Eisenhower ga je ponovil. Nobenemu pa Stalin ni odgovoril. Morda mu je James Reston bolj simpatičen.

Četrty odgovor je točno zanikanje tega, kar so Stalinovi zastopniki govorili in počenjali na sešedanjih Združenih narodov. Morda pa v tem grmu tiči zajec. Po trmoglavem odklonu indijskega predloga o vojnih ujetnikih je svetovno javno mnenje obsodilo sovjetsko zadržanje s taki mpoudarkom, da je »očetu socializma« postalo kar vroče, pa je zato zopet preizkušal svoje igralne sposobnosti na pozornici komunistične propagande.

Bonn in Južna Tirolska

Ugledni tednik »Christ und Welt«, ki izhaja v nemškem mestu Stuttgart in je, kakor naslov sam pove, glasilo nemških kristjanov, prinaša članek pod naslovom »Bonn in Južna Tirolska«, v katerem z ostrimi besedami obsoja italijanski tisk in mu očita skrajno pristranost in celo hudobijo. Italijanski tisk, tako pravi članek, ne zamudi prav nobene prilike, da bi se ne zavzemal za svoje deželane v Severni in Vzhodni Afriki, v latinski Ameriki in na otokih Sredozemlja. V tržaškem vprašanju pa zavzema, milo rečeno, naravnost trmoglav stališče.

venci pred seboj kup razvalin. Na teh razvalinah si bodo morali z drugimi jugoslovanskimi narodi graditi svojo bodočnost. Iz razvalin bo vzkliklo novo, boljše življenje, samo če se bodo vsi sloji in posamezniki zavedali, pri zgradbi svobodne in socialno pravične domovine tudi svoje visoke odgovornosti in narodne discipline, izvirajoče iz zdravih demokratskih načel.

Do te zmagave, svobode in odrešenja naj baka svobode in demokracije, ki smo jo pričakovali pred petimi leti ob Jadranu, sveti kot zvezda vodnika vsem jugoslovanskim narodom, naj jim bo svetilnik na poti iz teme v svetlobo.

Dr. JOSIP AGNELETTO

Topot se zdi, da je svoje talente usmeril v napovedano taktiko skregati zaveznike med seboj. V svojih novoletnih voščilih ni spregovoril niti besedice o Churchillju s tih željo, da se bo staremu državniku zafrknil nos in bo tako polagoma dozorel med Ameriko in Anglijo špetir, ki bi mogel uresničiti Stalinova prerokovanja na zadnjem komunističnem kongresu v Moskvi. Churchill je medtem že na poti v Ameriko in si bo tam gotovo zopet popravil nos, če bi se mu v resnici kaj premaknil. Sicer pa je Churchilllov nos iz drugega testa, kakor pa nos rdečega carja, ki se pogostokrat zavrti kot vrtiljak na andrejevskem sejmu v Gorici. Kadar se Churchillju nos zafrkne, pošteno kihne in vsa škoda obleži v žepnem robcu. Pri Stalinu cepajo glave, kadar se zavrti njegov nos. To je glavna razlika obeh nosov.

Rekli smo pa, da verjetno leži zajec v grmu korejskih vojnih ujetnikov. Tu pa je stvar precej jasna: Toliko časa, dokler se komunisti še hočejo uveljavljati, ne bo prišlo do premirja! Ni treba posebno napornega razmišljanja za razvojanje ujetniške križanke. Če bi komunisti pristali na načelo, da se vojni ujetniki vrnejo na svoje domove le, če tako želijo, potem si

Novi predlogi za Trst

Preteklo leto je bilo, kar zadeva tržaško vprašanje, precej razgibano. Če omenimo samo različne jugoslovanske izjave: najprej nam je Tito pozimi povedal, da je z malenkostnimi izpremembami za izpolnitev mirovne pogodbe in ohranitev STO-ja, nato je poleti dopustil, da b. v skrajni liniji sprejel tudi delitev našega ozemlja, sveda ne pod italijanskimi pogoji, ki dopuščajo kvečjemu »aminimalne mejne korekture«. Za zaključek leta pa se je zdaj v zadnji številki beograjske revije »Mednarodna politika« oglašil še generalni podpolkovnik Dušan Kveder. Potem ko je ugotovil, da je Trst potreben za organizacijo jugoslovanske obrambe, je zapisal:

»Če je nemogoča najpravičnejša rešitev, t. j. da se Trst priključi Jugoslaviji, potem je od raznih mogočih rešitev najprikladnejša skupna jugoslovansko - italijanska uprava. Edino taka rešitev lahko poleg tega prispeva, da postane Trst faktor zblizanja, ne pa ločitev dveh sosednjih narodov. Taka rešitev je v interesu tako Trsta kot Italije in Jugoslavije.«

Kveder ni sicer podrobneje pojasnil svojih predlogov, toda njegovo sklicevanje na obrambne nujnosti Jugoslavije, ki naj bi bile v zvezi s Trstom, sili človeka na razmišljanje o možnostih in okoliščinah, ki bi si jih bilo vredno natančneje ogledati. Enkrat prihodnjic bomo to tudi napravili.

vsakdo, tudi tisti, ki ni nikoli prestopil železne zaves, kaj lahko predstavlja bodočo vojno med komunisti in svobodnim svetom, v kateri množice komunističnih vojakov drviijo preko bojne črte v naročje Zahoda. Lahko si zamišljajo upravičeno skrb rdečih mogotcev, da bi jih lastna vojska pustila na cedilu. Kakšno prerivanje bi nastalo šele v satelitskih državah, kjer je ljubezen ljudstva do lastnih krvnikov še prav posebno goreča. Ujetnikom dovoljevati samoodločitev bi pomenilo za boljše vike vzpodbujati lastne narode k množičnemu dezertiranju. Za harakiri pa komunisti na žalost še niso zreli. ...

Zahod — na drugi strani — ne more puščati vojnih ujetnikov na cedilu. Izročitev 10.000 domobrancev Titu je vsekakor odločilna lekacija Zahodu, da podobnih lahko-miselnosti ne ponavlja več. Sloven, ske množične žrtve so, upamo, poslužile kot korektiv mednarodne morale.

Četrty odgovor Stalina je verjetno gordijski vozle korejske vojne samo še bolj zavozljal: ali ga bo general Eisenhower razvozljaj ali ga bo presekal. Novo leto nam bo gotovo prineslo odgovor na to vprašanje.

Nič ni torej novega pod soncem! Tako smo se torej precej raznih »izmenjav guvernerjev«, morebitnih »delitev« zopet vrnili na tezo »kondominija«, ki pa tudi ni nič novega ter so jo jugoslovanski titostitisti krogi že nekajkrat pogrevali.

SESLJANSKI NAPISI v obeh „Corriere della Sera“

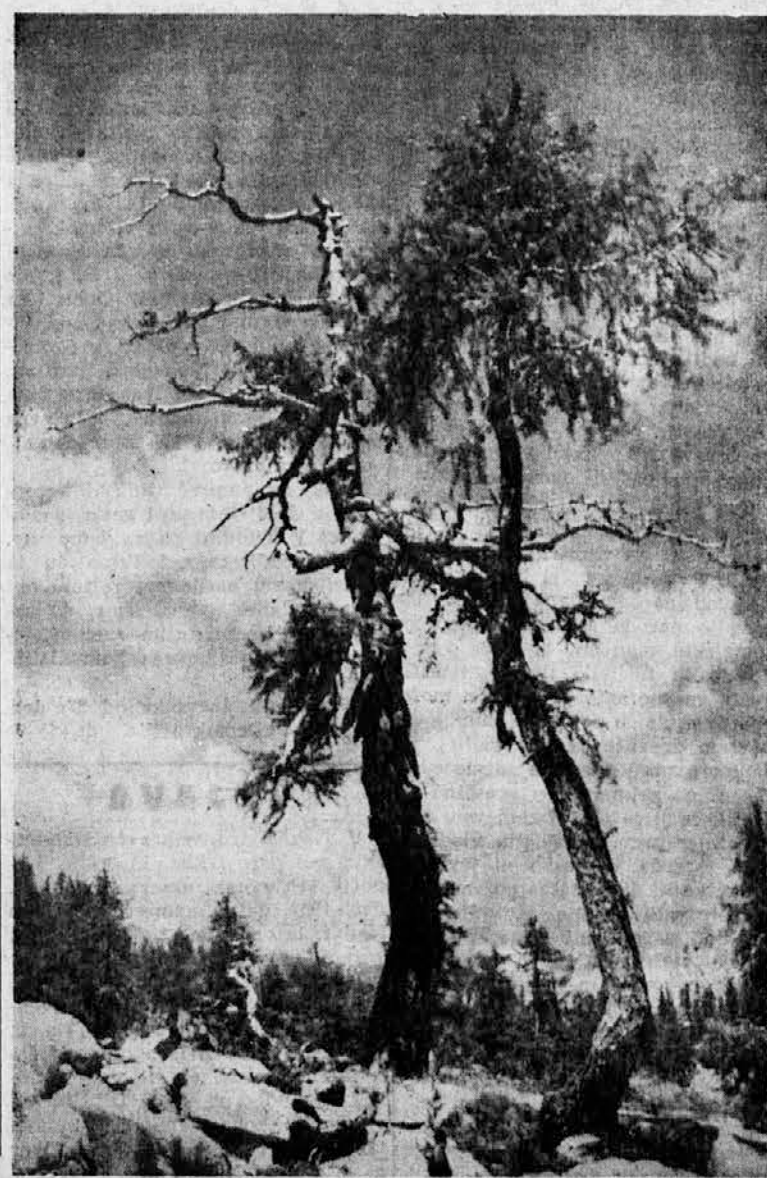
V »Corriere della Sera« je neizbežni Enzo Grazzini našel prostora za svoja duhovita razglabljanja tudi o sesljanskih napisih.

Grazzini izhaja s stališča, da pomeni postavitev slovenskih napisov na področju slovenske občine po eni strani kominformistično spekulacijo zato, ker je župan občine Devin-Nabrežina po njegovem kominformist. Po drugi strani pa ta postavitev napisov po njem pomenja nacionalno spekulacijo v prilog Titovih težnj.

Ker pa je, sodeč po Grazziniju, general Winteron s svojim odlokom o odstranitvi slovenskih napisov nastopil proti kominformističnim in Titovim težnjam, se to njegovo dejanje mora pohvaliti kot prvo dejanje poveljnika področja A v prilog izjave od 20. marca 1948, torej kot priznanje pravomocnosti te izjave s strani zaveznikega generala. Grazzini še dodaja, da je general Winteron s tem svojim odlokom naredil veliko veselje Tržačanom.

Da Enzo Grazzini ni sposoben za logično presojo stvari, je znano že po raznih prejšnjih njegovih izjavah. Ne glede na neresnico in laž, da bi bil župan Josip Terčon kominformist, ker menda na Tržaškem vsakdo ve, da je župan Terčon eden izmed prvakov Slovenske demokratske zveze in s tem odločen antikomunist, pada tukaj posebno v oči sledeče: Grazzini pač noče razumeti, da je občina Devin-Nabrežina slovenska in da ima zato naravno pravico, da vse napise svojega občinskega področja postavi v jeziku naroda, ki je občinski svet izvolil, in sicer izvolil na rednih in od nikogar osporovanih volitvah in brez dovoza glasovalcev od zunaj. Tako tukaj ne gre za vprašanje, da-li je župan Devina-Nabrežine kominformist ali titovec ali pa pripadnik Slovenske demokratske zveze, temveč gre v danem primeru samo za vprašanje, da-li vsaka občinska uprava na vsem svetu ima pravico postavljanja krajevne in ulične napise v jeziku prebivalstva, ki tamkaj prebiva. Ni hče, ki po tržaških ulicah gleda italijanske napise, ne bo mislil na to, da-li se za temi napisi krije kakakominformistična ali druga spekulacija! Italijanski napis v neki občini, ki voli italijansko, je samo po sebi razumljiv in ne potrebuje nobenega upravičitelja ali utemeljevanja. Iz istih razlogov pa tudi slovenski napis v občinah, ki volijo slovensko, ne trpi tolmačenja, am-

Srečno novo leto!

pak je samo po sebi razumljiv in ne potrebuje ne upravičitelja in ne utemeljevanja. Slovenski demokratski župan občine Devin-Nabrežina je s postavitvijo teh napisov izvršil svojo dolžnost kot sin svoje občine, kot sin slovenskega naroda in zemlje, kateri Italijani hočejo vsiljevati svoje umazano vitanje. Te svete in neodtujljive pravice ne more uničiti niti odlok generala, ki se očitno boji ponovitve izgredev od 20. marca 1952, saj drugega razloga za tak svoj odlok nima. Sklicevanje na fašistične zakone iz leta 1923 ni noben razlog, saj oni fašistični zakoni, ki so v protislovju z določbami ne le mirovne pogodbe, ampak tudi z določbami, s katerimi je priznana enakopravnost Slovencev z Italijani na tem ozemlju, to je enake pravice Slovcem na njihovem nacionalnem ozemlju kakor Italijanom na njihovem. To pa pomeni, da ima po mirovni pogodbi slovenska občina Devin-Nabrežina pravico do uporabe jezika pretežne večine prebivalstva te ob-

čine v isti meri, kot jo ima pretežno italijanska občina Trst na uporabo jezika večine prebivalstva te občine.

Na tem ne morejo menjati ničesar ne Winteron, ne Grazzini, niti Palutan, niti vsi oni, katere moti dejstvo, da je obala od Tržica do Sv. Križa in Barkovelj naša obala. Sklicevanje na bedo Istranov in na nespoštovanje italijanske manjšine pod Jugoslavijo, je čisto samovoljno izviranje pravnega stanja. Grazzini o vsem tem ne ve ničesar, znano je pa dejstvo, da se tudi na vsem tistem področju uprava vodi dvojno. Pa četudi bi to ne bilo res, mi nismo talci! Zakon represalij je zakon džungle in sramota je, če se pripadnik naroda, ki hoče biti kulturn, drzne sklicevati se na to pravico.

Enzo Grazzini, ki toliko piše in razpravlja o pravicah Italijanov na italijanskem področju, naj se predvsem nauči, da imajo iste pravice in iste zahteve na svojem tudi Slovenci.

Nezaposlenost v Sloveniji

Poleg »socialističnega konkurza«, ki so ga v Jugoslaviji že dočakali, se vedno bolj uveljavlja tudi »socialistična nezaposlenost«. Dva pojema, ki sta znak, da v gospodarstvu posameznega podjetja ali pa vsega naroda nekaj ni v redu, nista torej ostala tuja niti tistemu gospodarskemu sistemu, ki je obljuboval in še vedno trdi, da prinaša raj na zemlji.

Posebno zadnje čase postaja številno brezposelnih v Sloveniji vedno večje. Podjetja, ki morajo zdaj sama nositi odgovornost za svoj gospodarski uspeh, od katerega so odvisne tudi plače njihovih nameščenec, se namreč neusmiljeno otrešajo nekvalificiranih delovnih moči in predno sprejemajo kakega mladega novega nameščenca ali delavca si to stokrat premislijo.

Prihodnja številka „Demokracije“ izide na šestih straneh z bogato vsebino.

Proti tej, komunistično gledano, sebični težnji, ki se je začela nevarno uveljavljati, je morala nastopiti celo Posredovalnica za delo (nekdanja Borza dela), ki skuša vplivati na pravično in socialnejšo ureditev vprašanja namestitve in zaposlitve. Tako je prepovedala vse odpuste, ako dosedanja delodajalec predhodno ne preskrbi odpusčenca novo namestitev, zahteva, da je treba ponovno pregledati vsa delovna mesta in zaposlitvi na njih socialno šibke, ki so brez dela, povsod tam, kjer zašeda delovno mesto človek, ki ni vezan samo na svoj zaslužek in samo na tisto mesto. Izgleda torej, da je pri vsej take poveličevani »socialnosti« vendarle še precej dvojnih zaslužkarjev. V strahu so tudi poročene žene, katerih možje so zaposleni. Če bo šlo tako naprej, kakor kaže sedaj, bodo namreč kmalu na vrsti tudi one.

Svet se res vrti! Komunistična Jugoslavija mora po komaj sedmih letih svojega obstoja, in to v času, ko Evropo ne tarejo ravno nepremagljive gospodarske težave, posegati po ukrepih, ki jih je nekdanja Jugoslavija poznala samo v času najhujše svetovne krize.

VEŠTI z GORIŠKEGA

V novo leto

Za nami je zopet eno leto. Goriški Slovenci smo v tem letu doživeli samo grenko in ponižujočo razočaranja in ni da bi človek delal obracun. Bolje je, da pozovemo naše v zadnjem mesecu izvoljene mestne svetnike, naj se glasneje razglasijo našo bedo zaradi krivice in nasilja v svet. To store z lahkoto, kajti danes ve že tudi večina, da se slovenska manjšina v Italiji drži trdno svojega matičnega naroda, in da se mu ne bo izneverila, najmanj zaradi svetovnonazorskih nasprotij med nami, kaj šele zaradi medenosladskega zapeljavanja ali celo ustrahovanja. Ne podamo se! Vse krivice, katerih smo deležni v izobližju, naš samo jeklene. Naša volja, da bodi 2. nam drugače kot je, vedno izvenela v določeno zahvalo: terjamo svoj dolg, hočemo svojo zakonite pravice! To zahtevamo od države, ki je pred vsem svetom odgovorna za naš narodni obstoj.

Toda tudi matični narod ima do nas težke obveznosti, ki pa se ne dajo rešiti na enotni strankarski liniji. Če bi bila volja ljudi, ki matičnemu narodu vladajo, istovetna z voljo naroda samega v pogledu zamejskih manjšin, bi nam o teh dolžnostih ne bilo treba govoriti. Tako pa moramo te vedeče moze opozoriti, da o prilike v zamejstvu povsem drugačne kot v matici, in da mora matica vse te razmere in okoliščine primerno in pravilno oceniti, če ji je obstoj zamejcev kolikšaj pri srcu. Ideologija vladajočega razreda v matici ni izvozno blago, kajti, da to seme požene kal, je potrebnih nšteto danih in kakor koli ustvarjenih pogojev in okoliščin. V zamejstvu pa pogoji niso nikjer podani in okoliščine se ne dajo ustvariti. Zato upamo, da bo prej ali slej tudi med matičnim narodom vzraslo spoznanje, da se zamejcem ne more vladati iz matičnega glavnega mesta. To, kar smo koncem leta 1952 doživeli, je brezvestno rušenje in spodkopavanje volje slovenske manjšine v Italiji, da se bori za svoj obstanek. Nizkino in podlo pisanje ter govorenje z one strani, kateremu se od daleč vidi pečat uradnega načrta, bo ostal kot najsmotnejši medez na današnjih možnostih in niti novoodkrita teorije o "malomeščanstvu" ga ne bodo oprale. Goriški Slovenci so dokazali v decembru 1952, da onega, ki jim zvesto služi ne izpljujejo, in to naj si g. iz Ljubljane za vselej zapomni. Mi, goriški Slovenci, si svojega slovenstva ne damo odvzeti od Italijanov, niti si ga ne damo skruniti od uradnih psovačev in preklinjalcev iz matičnega naroda! Kar kričite in hrumite, naše geslo je in ostane: Zvestoba svojemu narodu!

Sedaj pa se obračun med nami. DFS ni stranka, marveč fronta. Temu mirno stavimo nasproti: SDZ ni stranka, temveč skup demokratično mislečih posameznikov. Celotna "fronta" pa se že dolga leta izrpuje v borbi s "posamezniki". Od časa do časa se DFS le spomni, da je v bistvu vsaka "fronta" pravzaprav masovna, zato usmerja ves bes svojih mas proti posameznikom, čeprav so ti "bratje v Narodu". Tako doživljamo periodične izbruhe, ki nikakor niso modri Frontovci zavajajo tudi same sebe in naše ljudi z besedami o "ednostni" in "sodelovanju", a istočasno bruhajo ogenj in žveplo na vse, ki niso pokorno "na fronto". Na "fronto" pa človeka pošljejo nasilno in tam vlada "frontno" pravo. Tam velja tudi en sam ukaz: bi-kolij! Več sovražnikov pokoljeje, večja in lepša so odlikovanja. Mi, goriški Slovenci, prepuščimo vso bleščečo medenilo sveta našim bojevitim "frontašem", samo da ne skrunijo naše narodne časti.

Vsekakor pa moramo izreči prvo iskreno besedo. Narodna edinstvo in enotnost je mogoča pod pogojem, da prenehajo vsi netiti bratormo sovrastvo, toliko v Ljubljani kot Kopru, Novi Gorici ali Gorici! Istotako je sodelovanje mogoče med modrimi, treznimi in iskrenimi ljudmi, ki so dobre volje, predvsem še, če gre za dosogo skupnih ciljev. Vsem, prav vsem goriškim Slovincem želimo, da se v novem letu najde skupna pot, ki vodi do teh svetlih ciljev. Zato:

SREČNO NOVO LETO!

Spectator

Popravek

V članku "Naša pot navzgor", ki nosi podpis dr. Avgusta Sfiligaja in ki ga je priobčila "Demokracija" šte. 51 od 23. decembra 1952, se v zaključnem stavku mora čitati pravilno takole: "Sicer pa pustimo jih same in se raje veselimo med seboj zmage, ki smo jo dosegli, saj gremo vedno bolj naprej, vedno bolj navzgor: 1122 glasov leta 1948, 1502 glasova lani in 1542 letos."

Iz izdajstva v izdajstvo in „Gmota laži“ (Kdor se je veter žanje vihar!)

»Primorski dnevnik« si kar ne more dati miru zaradi poraza, ki ga je titovska komunistična DFS doživela na volitvah od 14. decembra v Gorici. V svoji številki od 25. dec. očita »tako imenovanemu liberalnemu glasilu goriškega slovenskega reakcionarstva«, namreč »Demokraciji«, da krivično napada DFS in njene voditelje in pravi, da gredo ljudje okoli »Demokracije« in sploh vsi zavedni goriški Slovenci, ki ne čutijo z DFS, »iz izdajstva v izdajstvo«. Obeta, da se bodo glasovi DFS pri prihodnjih volitvah gotovo povečali s pomočjo italijanskega delovnega ljudstva, kajti DFS je socialistična in ne buržujska in reakcionarna!... Iz tega sodimo, da misli DFS zopet obuditi staro »fratelancko«!

Sedaj so namreč titovski komunisti v dobi dnevnega gesla: socializem! V Titovini pa najdemo vse, samo socializem ne! Trinoštvu in policijskemu nasilnemu režimu oni pravijo danes »socializem«, da zakrijejo pred zunanjim svetom dejansko sliko njihovega komunističnega režima.

»Primorski dnevnik« od 27. dec. pa očita »Demokraciji«, da je v

božični številki priobčila na drugi strani »gmoto laži«. Laži je za komuniste vse, kar ni iz njihovega sičvarja!

Gospodje okoli DFS, »Sošce« in »Primorskega dnevnika« so mislili, da bodo naši ljudje na Goriškem pozabili na psovke, laži in zmerjanje, ki so jih bili deležni preko ljubljanskega radia in preko vsega titovskega komunističnega tiska. Milo Vižintin je »grobil v svet, da je slovenski narod »izpljunil« iz svoje srede naše ljudi okoli SDZ. Zdaj se je pa izkazalo, da je slovenski narod na Goriškem na svojih volitvah pristo izbral misel, program in ljudi okoli SDZ in zavrgel komunistične titovske nasprotnike!

Milo Vižintin in vsemu titovskemu tisku pa povemo, da so še 13. in 14. decembra bruhali ogenj, strup, laži in klevete na naše voditelje na Goriškem. Ali tako titovci pojmujejo »složno skupnost in enotnost zamejskih Slovencev« prav na dan volitev?...

Novi prefekt

Vlada je dosedanjega goriškega prefekta dr. Giammichele-ja zamenjala z dr. Renatom de Zerbijem, ki bo v kratkem nastopil svoje mesto. Upamo in želimo, da se z nastopom novega prefekta g. de Zerbija začne za nas goriške Slovence nova doba resničnega uveljavljanja in spoštovanja vseh naših pravic!

Visoki obiski v otroškem vrtcu!

Tik pred božičem so v otroškem vrtcu v Standrežu, ki ga vodi znana ONAIR (Opera Nazionale Italia Redenta) priredili posebno slovesnost, na katero so prišli goriški prefekt, goriški nadškof, župan in mnogi drugi zastopniki oblasti. Naše matčke so naučile, da so jih pozdravili po slovensko, jim voščili vesele praznike in jim zapeli več pesmi! Seveda so pred našimi opravili vse to italijanski otroci v italijanski. Potem je govoril predstojnik neke oblasti pa samo v italijanski, in ga naši otroci niso

razumeli. Tudi vsi predstojniki oblastev so govorili samo v italijanski. Prirediteljem je šlo za to, da bi pokazali, kako ONAIR vzgaja slovenske otroke v slovenščini. Toda izkazalo se je, da so ti slovenski otroci obdani od samega italijanskega duha. Otroci morajo biti deležni tople matere in ljubezni in vzgojeni v vedrem materinem duhu povsod, kot pri domačem ognjišču in ne v navadnem naučenem besedilu, ki ga ne razumejo, ker jim ne govori duh prave matere in pravega občutstva!

Akademija na srednjih šolah

V torek 23. dec. so goriške slovenske srednje šole vseh vrst priredile priložnostno božično akademijo z lepim in bogatim sporedom:

Kosilo ravnim šolskim otrokom!

Povsod na Goriškem, tudi v slovenskih krajih so pretekli teden iz virov urada za mednarodno pomoč priredili lepo kosilo ravnim šolskim otrokom. Kosila so se udeležili g. prefekt in šolska oblastva!

DOBERDOB

V petek 12. t. m. se je na pobudo našega župana g. Ferletiča vršila domača razstava živine. Gospodarski so pripeljali skupaj 120 glav živine. Od goriškega Kmetijskega nadzornišva je bil prisoten g. dr. Mersano, iz Trsta pa g. dr. Grimoldi. Oba sta naše živinorejce pohvalila! V nedeljo 21. t. m. pa so udeležencem razdelili denarne nagrade, in sicer po 500 lir vsakemu, poleg tega pa še posebne nagrade po 1200, 800 in 600 lir 52 glavam živine. Vsega skupaj je bilo razdeljenih 102.000 lir.

V nedeljo 21. t. m. se je naš občinjski svet s pestrnim dnevnim redom. Razpravljali so v zadevah zdravniškega nadzorstva v šolah, užitniškega davka, posojila za plačilo dolga pri raznih bolnicah in obračuna za tekoče leto. Zaradi pomanjkanja prostora smo na žalj prisiljeni izpustiti izbrano poročilo o posameznih točkah dnevnega reda.

Po seji je g. župan priredil večerjo, na katero je povabil vse občinske svetovalce in po enega zastopnika od vsake organizacije v občini.

GOSPODARSTVO

SADJARSTVO

Pisali smo zadnjič, da moramo letos zaradi deževnega vremena škropiti breskvam v prvi že jeseni. Kdor tega še ni opravil, mu svetujemo, da to opravi takoj ob prvem lepem sončnem dnevu.

Poudarjamo ponovno tudi, da je za dosego lepega in zdravega sadja potrebno, poleg škropljenja, gnojenja in okopavanja, tudi čiščenje in obrezovanje drevja. Zlasti moramo posvetiti veliko pažnjo odstranjevanju zgornje skorje pri starejšem drevju. Za to skorjo se skrivajo različni škodljivci, ki tu prezimujejo in začnejo v pomladi svoje uničevalno delo. Sedaj bomo torej v redu očistili drevje in koncem februarja ga bomo poskropili. O tem bomo pravočasno pisali.

VINOGRADNIŠTVO

Zaradi trajajočega deževnega vremena letos nismo mogli opraviti v vinogradih posebnih del. Zato pa je povečini pripravljen les za trte. Tega bomo sedaj lepo očiščili in olupili in tako pripravili za pomladno uprabo. Tedaj bomo ka-

Na selj pokrajinskega sveta so odobrili proračun za 1953

V soboto 27. dec. popoldne je bila seja goriškega pokrajinskega sveta, na kateri so razpravljali o proračunu za novo poslovno leto 1953. Član izvršnega odbora dr. Gasparis je pojasnil finančni položaj pokrajinske uprave in povedal, da znaša primanjkljaj za leto 1952 104 milijone lir, o katerih upa, da jih bo moči kriti z vladno pomočjo.

Proračun za prihodnje leto 1953, ki ga je pokrajinski svet odobril, predvideva 1 milijardo 4 milijone in 100 tisoč lir dohodkov. V razmerju z izdatki je predvidenih 156 milijonov lir primanjkljaja, ki ga upajo kriti zopet z vladno pomočjo!

TELEFONSKA ŠTEVILKA OD-VETNISKE PISARNE Dr. SFILIGOJA V GORICI JE: 3474

kor po navadi imeli obilo drugega dela. Kar zdaj lahko opravimo, nam bo tkrat v olajšavo! Nekaj pa v vinogradih lahko opravimo tudi, če zemlja ni prav suha. In sicer se sedaj primeren čas za gnojenje s hlevskim gnojem. Gnoj lahko pokopljemo ali podorjemo, ne smemo pa v ta namen kopati preglobokih jarkov. V tem primeru imamo dvojno škodo: z globoko kopanim jarkom potrgamo mnogo trtnih korenin, kar je kvar račše trte, in gnoj, ki pride v pregloboko jamo, se ne razkroja in rad plesni, ker ga ne doseže toplota in zrak, ki sta potrebna za razkrojanje. Globina jarkov naj ne presega 30 cm, raje pa naj bodo jarki bolj široki, da se gnoj razširi in tako dobi korenje udobnejši prostor za razvijanje.

Zaradi slabega vremena ni bilo mogoče še kopati za nove vinograde. V zavetnih sončnih legah pa bomo lahko to opravili celo zimo. Globokost takega kopanja naj bo od 0,80 m do 1,20 m, kakor je pač lega zemljišča več ali manj strma. Ko vršimo obnovitveno kopanje pa moramo paziti tudi na neka pravila. In eno glavnih takih pravil je, da zgornjo plast, to je rušasto (travnato) plast pokopljemo v globino in ne mečemo kar po vrhu tjavendan, kakor je marsikje videti!

Sedaj ob nastopajoči zimi in mrazu ne bomo več tri obrezovali, ker presveže rane v mrazu rade popokajo, v razpoke pride vlaga, kar je vse v kvar trte in njene račše.

V KLETI

Kakor smo pisali, bi moralo biti novo vino že pretočeno. Kdor tega — iz katerega koli vzroka — ni mogel še opraviti, naj to izvrši ob prvem lepem jasnem dnevu. Kako se moralo ravnavati pri pretakanju vina smo zadnjič pisali. Paziti pa moramo, da so tudi vedno polni. Le kjer b ne imeli dovolj vina za napolnitev bomo tako napolnjeni sod na vrhu zažveplali in neprodušno zamašili. Za zamašitev sodov bomo uporabljali samo zamaške iz plutovine in ne lesene, in te zadnje mogoče še obvite s kakšno krpo! Nepolne sode moramo zažveplati po vsakih treh tednih. Ni napačno, če vsakih par mesecev zažveplamo tudi celo klet.

NA NJIVI

Na njivi bomo skrbeli, da uredimo razne odtokove vode. Zlasti moramo to opraviti tam, kar smo posejali pšenico. Vsak kmet ve, ozioroma bi moral vedeti, da ne raste pšenica niti druga rastlina tam, kjer leži voda, pa četudi bi zemljo še tako izdatno gnojili! Sploh moramo skrbeti, da lepo uredimo vse odtokove vode in vse poti na njivah in poljih. Tudi in zlasti po tem se sodi naprednost kmetov, kjer je vse lepo urejeno, tam so prav gotovo tudi shrambe polne, če ni slučajno vremenskih nesreč!

Pred mrazom in ko ni zemlja preveč mokra bomo preorali njive in jih pripravili za pomladansko setev. Zlasti pa je neobhodno sedaj preorati deteljiska in travnike. Orali bomo s traktorjem in čim bolj globoko. Globoko oranje ima dve prednosti, ki sta si navidez protislovni: voda odteka v nižjo plat in se obenem kopiči v nižjih plasteh za potrebe ob sušnih dnevih!

NA VRTU

Na vrtu bi morali že posaditi česen in čebulček, kar pa nam je oviralo deževno vreme. Lahko pa to še vedno opravimo — a to čim prej. Za česen in čebulo moramo imeti zemljo prejšnje leto pognojeno s hlevskim gnojem. Če mu gnojimo ob saditvi, dobimo le močno steblo brez sadu! Ob saditvi pa haliko gnojimo z umetnimi gnojili: superfosfatom 4-5 dkg, kalijeve soli 1-2 dkg in žveplenokislega amonjaka 1-2 dkg na 1 meter!

Povrtnino — kakor radič, solato, peteršilj zelen — moramo pred mrazom pokriti z lesami kakih 40 cm od tal, da jih obvarujemo mraza. Lese so lahko iz koruznih stebel ali slinena.

NOVICE z VIDEMSKEGA

Zakaj so zbrisale „Slavio“ Nekaj božičnih navad

Smart nekdanje Italijanske kraljice Helene Njegoš Petrovič nas spominja na veliko veselje, ki je bilo zajelo vse italijanske Slovence, kadar ljeta 1896 so izvedeli, da miladi princ Viktor Emanuel Savojski bo poročil lepo slovensko princezino Heleno Crnogorsko. Takrat baneški Slovenci so se troštali, da zaničovalna besjeda »slava« bo zbrisana z laških ust iz spoštovanja do nove kraljice, ki je bila Slovanka, kakor oni.

Priča tega veselja nam je ostala pergamenta, ki vsi slovenski župani, zbrani de 24. oktobra 1896 v Sem-petru, so poslali kraljevemu novičarju Viktorju Emanuelu in Heleni v domačem jeziku in ki se glasi:

»Na tele zlat dan, u katerim naj-ljeusa Roža Jugoslovska se pre-saja u italijanski vart, pod sjenco častitega Savojskega drevd, prebi-vanci italijansko-slovenskega okra-ja Sv. Petra par Nediži, veseli pre-srečne parquodbe, ki jih zveže še z močnejšmi vezmi k parljubjeni Dinastiji.

Presvjetim Poročencam Viktoriju Emanuelu Savojskemu in Heleni Petrovič - Njegošovi želijo, deb' se spune želje za Njih srečo, katero Njema želi cjela Italija, od Matajura do Etna.

U Sv. Petre par Nediži, 24. oktobra 1896.

Na ime cjelega okraja Občinski poglavari »

Tudi naš, takrat še mladi profesor in pesnik Ivan Trinko je zapjeu Heleni Crnogorski adno svojih najljubših pjesmi.

Nič ne vem, al je Helena od-gorila »občinskim poglavarjem al županom in pjesniku Trinku, mi-slit pa si muormo, de je morila bit zlo vesela čut, de u novi domovini je najlida ljudi svoje karvi an suoj-ga jezika. Adnā rječ pa je sigurna: de do suoje smarti se nje smjela pokazat ku Slovanka ne z besjedo, ne z djelom, an de Slovenji so o-stali »slava« potle, buj ku popjred.

Ostau pa nam je zgor napisani dokument naših županov, ki tudi

v Italiji se njeso bali pisati u svo-jim jeziku. Potle, ki Avstrija je bila zadušila našo taužint ljet staro autonomijo, nameste uničene »Lan-darske in Mjerske banke« je bila za Benečijo ustanovila »Spjetarski okraj« (»Distretto di S. Pietro al Natissone«). Italijanski strah pa se je bau tudi slovenskega okraja, ki je pravi spominju ljudi na stare Banke an na srečno autonomijo an zatuž, popjred ga je združila s čedajskim »Distretto di Cliviale e d. S. Pietro al Natissone« an potle ga je popounoma zbrisala, taku de tudi po imenu smo paršli pod Cedad. Glih tist »italijanski strah« je nadomestiu staro ime »Slavonia Vene-ta« (Beneška Slovenija) s »Slav-ia Italianaa«. V zadnjih časih pa tudi »Slavia Italiana« je postala strašilo an sada, ki so na governu demokristijani, nobedan vič se ne upa reč al pisat »Slavia«, tudi »Ita-liana« ne, kajr tudi tuo ime bi pov-jedalo, de v teh dolinah njeso na-vadni Italijani, ampak slovenski Italijani. De se rješio usake nevar-nosti, so za nežužno Benečijo sko-vali tudi novo ime: Valli del Nati-sone, četud' adnā sama je Nediška dolina. Njenim prebivaucem so zdjeli ime »valligianik«, ki so po narodnosti »italianissimik«. Sloven-ski kumet pa se smeje takim ku-stom an pravi: Slovenj sem biu an Slovenj bom!

Profesionalna šola v Špjetre

V Špjetre je bila ljetos odprta profesionalna šola za zidarje in mizarje. Učilo, orodje, kosilo in vožnja s korjerami popounoma zas-tonj. Od useh šuol, ki jih imamo u Špjetre, tala bi bila narbuju nu-na za naše ljudi. Kljub temu v šuolu se je upisalo premalo naših mladenč. Pravijo, de deljalo na-spruotno propagando an de odvra-čajo od šuole naše mladenče, neka-teri »italianissimik« zatuž, kjer šu-la nje bila dana njim u roke. Nič čude! Takim »italianissimom« nje mar sreča naših puob, ampak služba za plačo blizu domačega o-gnjilšča.

Usjem je znano, de naše beneško ljudstvo je zlo verno an pobožno, kar priča tud' njegova parprava h božičnemu prazniku.

Na 16. decembra začne devetica božična, ki jo sami uredijo po do-mače u svojih stanovanjih: an je takuž stara, de nobedan na vje, kadā so jo ustanovili: višno, de traja še od pamtveka. U usaki vasi se zbere skupina devet družin, ka-terih usaka muora daržat adno nuož »sveto družino« par sebé. U izbi napravijo an oltarič, na kate-rim postavijo podobu Sv. Družine, jo lepuo okrasijo z maham an z brljenjovimi vejicami, potem nastak-nejo okuole svječice paržgane. Po vičerji hiše se spraznejo, vsa vasi pride molit: žene, čede, puobi, mož-je an še otroci, ki takuž radi zaspi-jo na klopih potle ki so sit'... Po rožarju gospodinja ugašne svječice an sname dol' sveto podobu, kadā usi paržgajo svoje »lumine«, ki so jih parnesli za sabo, an gredo u precesio do druge hiše. Pru gan-lju je nagovor, s katerim ta parva gospodinja izroči »sveto Družino« ti drugi gospodinj an kakuž ta-le jo sparjema, ti presune sarcé... U precesji puojajo litanije al' kako drugo Marijino pjesam. Od božiča do svječince »sveta Družina« osta-ne ta' par ti zadnji hiši, ki jo je sparjela; taktat po litanijah puo-jejo samuž tole staro pjesam, ki jo tle parnašmo, an ki se takole glasi:

O čuj, o čuj
sosjedac muoj,
kaj jast tebe povjem,

Kaj se j' zgodilo
nocoj to nuoč
glih sedam ur pred dnem.

H mené je paršu
edan fant
je »men presvetli, sončni hvant.

Je biu veseu,
je ljepo pjesu,
mené je goré zbudiu.

Mi je ukuazu ustati,
nič vič zaspati,
tje u Betlem se podati.

Pred uoslove jasetoa
uoslić, uolić ga gledata
družinca Južušova...

Marija tud' nijema
t'kaj plenik,
de b' Ježuša povila sadaj.

Okuole stalce
snijeh leži,
skuoze sprance vjetrić breñić.

Vas mras teče
j an snijeh,
notre leži te prav Sin boži.

Nobedan nije
t'kaj smiljen biu,
de b' Boga u hišo pustiu.

Je muoru tarpjet,
j an tajšan mras,
kater' je rješio nas!

Naši bralci bi še radi vjedel', kaj dobrega kuhajo Benečani o praz-nikih an posebe o telih praznikih. Ze unaprej vam muormo povje-da, de tud' tle par nas se donās snije »alla moderna« naj t'u dje-lunuk', naj t'u praznik'. Naša mla-dina nečje vič jest' bizno, pineo, friko, štakalco al' močenje požgano. Ne mislite tadā, de use te stare »cecering« so šle božjime... Ne, usi jemo šelē radi gubance, štrukje an žuč, ki ga skuhamo zadno nuož starega ljeta. Ložim uadjo, de na veste, kaj je žuč... Kupite adno nogo teletjovo, uzamite uost z vaše kljeti to narbuž taru kuon pras-ecjovo an potem...

An potem pridite tle h nam, vam bomo povjedal' še nekaj...

ZAHVALA

Ob težki izgubi naše drage mame

Marije Alojzije Černic roj. Pavletič

se zahvaljujemo vsem, ki so nam stali ob strani v težkih dneh. Posebno se zahvaljujemo č. g. župniku Karlu Reji, ostali duhovščini, zdravniku g. dr. Marijanu Bregantu, pevskeemu zboru iz Rupe in sploh vsem, ki so našo mamo spremlili k večnemu počitku.

Rupa, dne 18. decembra 1952.

DRUŽINA ČERNIC

Kominform v likvidaciji

Pred petindvajsetimi leti so revolucionarni domisleki nemškega režiserja Erwina Piscatorja vzbujali v svetu veliko pozornost. V splošnem so ga smatrali za komunističnega, čeprav so ga tudi desničarji cenili kot umetnika.

K občudovalcem Piscatorja se je prištevati tudi češki pisatelj Oto Katz s psevdonimom Andre Simone. V praškem procesu je bil Simone obsojen na smrt in justiciiran tudi zato, ker so mu očitali, da je pred petindvajsetimi leti vzdrževal prijateljske stike s Piscatorjem, ki ga komunistična karakteristika prišteva k »trockistom«. Z naravnost otročjo vnetostjo zasleduje stalinizem vse one, ki tvegajo kakršno koli duhovno pustolovščino. Umetnost opravičuje svojo smotnost obstanka samo v toliko, v kolikor služi izpolnjevanju določenih političnih namer. Ta na praškem procesu ponovno potrjeni stalinistični nauk bo morda razsvetlil pamet tistim redkim slovenskim »kulturnikom«, ki so svoje umetniške darove prodali komunističnemu malikovanju.

Voditelji nekdanje Kominterne, ki so romali v novo Meko, v Moskvo, so verjeli, da se bo s komunističnim porokom tudi zmagali. Večina teh rdečih vernikov je mnogo pred časom odšla pod zemljo. Stalin je temeljito pospravil po Kominterni ter odkrile in prikrite privržence trockizma prav tako likvidiral, kakor trockizma samoglavce, ki so poskušali misliti in ukrepati po lastnih predurkih. Ko je leta 1943 Stalin razpustil Kominterno, ni s tem napravil samo uslugo svojim takratnim zaveznikom na Zahodu, pač pa se je istočasno iznebil tudi orodja, ki mu je povzročalo več škoda kot dobička. Stiri leta po razpustu Kominterne je poskušal z novo omejeno izbiro komunističnih partij evropske celine, ker se je nadejal, da bo novo zatonsko družbo omejenega obseva udobneje upravljal. Ampak tudi Kominform se je rodil pod nesrečno zvezdo. Tito je pobegnil in v najrazličnejših deželah so vrele na dan narodnostne pobude, ki jih je bilo, treba izpodrežati s koreninami vred.

Po svojem bistvu je praški proces postopna likvidacija Kominforma. Določene kategorije je bilo treba nujno postaviti ob zid: Žide, katerih bistra inteligenca povzroča zapletljive, španske borbe, ki so osuhljene levčarskega odklona in zahodne emigracije, ki so se v Evropi ali v Mehiki odtegnili moskovskemu nadzorstvu. Niti sami učenci moskovske šole niso več varni, če so — kakor Slansky — nabili fanatizma, ki jih spravlja v neuravnoteženost. Ostajajo le še udobni podpreniški duhovi, v kolikor s svojimi lokavimi posovi spriti ovahajo konjunktura valovanja in gibčno prilagodijo svoja taktična nastrojenja kremeljski volji. Sem spadajo Gottwald, Pieck in Bierut.

Vsako varjenje komunističnih partij mora neizogibno ustvarjati težnje brazgotine, ki so Kremlju nezaželene. Zato skrbi Kremelj, da posameznim bratskim partijam pravočasno zlomi hrbtnico. Praški proces je na Češkoslovaškem izvršil to operacijo temeljito. Ostali posegi bodo verjetno še sledili. V Vzhodni Nemčiji je Pieck napovedal temeljito čiščenje. Bivši trockisti, pristajali mehiškanske skupine, literati, ki so s Simonejem vzdrževali stike, so zdaj na vrst. Poljska pripravlja proces proti Gomuljki.

Sv. Janez Bartolanski, prosi za nas!

»Se no i xe mati, no li volemo tako pravi star tržaški pregovor. Kaže, da se naš tržaški župan začneja ravnavati po tem pregovoru. Vsaj tako lahko mislimo, sodeč po njegovih najnovejših podvigih, med katere spada kot najznačilnejši naslednji:

Ker je pristaešan italijanske narodne cerkve že uspelo dobiti malike za svoje imperialistične skomine v sveti Gorici, bi rad naš župan Bartoli dvignil na oltarje italijanskega šovinizma novo irendentistično svetnico, ki naj bi njegovim verskim pristaešam oznanjala demokrščanski nauk narodnostne mržnje namesto krščanskega nauka bratske ljubezni. Saj se verjetno že uganili, za kaj gre! Za »santo Goriziov« bi radi imeli še »santo Trieste«.

V ta namen je naš nadebudni župan začel kar pisati molitvice in jih, menda v skladu s tržaškim pomorskim izročilom, začel pošiljati mornarjem v Italijo, ki naj bi pri svojih verskih opravilih prosili Boga milosti za mučeniško Trieste, da bi se čimprej mogla vrniti, ne v obliki rimske katoliške Cerkve, ampak v poganski obliki italijanskega imperialističnega molohe.

Italijanski mornarji so Bartolija vzeli kar zares. Razni admirali, za-

ki sicer ni Žid, pa bo zato že prideljen primerni skupini, ki bo nosila žig zgoraj omenjenih kategorij. V Romuniji je stvar mnogo enostavnejša. Ana Pauker, Luca, Gheorghescu so vsi židovskega pokolenja. Nerazčističena ostaja situacija na Madžarskem, kjer je velika večina vlade sestavljena iz Židov, in kjer bi mogli Ernő Gerőja nasproti Rakosizju potisniti na vlogo Slanskyja.

Čiščenje pa se ne omejuje zgolj na priprežniška področja. Ne smemo namreč prezreti dejstva, da se je primitivno nasilje, ki se izživlja v telesnih mukah, že davno preželo. Tehnika se je v mnogem izboljšala. Novice iz Pariza o dveh vplivnih komunističnih prvaki, Martýju in Titovu, dokazujejo, da je komunistem tudi na tej strani železne zavse sposoben osamiti ljudi in jih, nagnati v duševna stanja, ki pravi, nič ne zaostajajo za praškim procesom.

Preživeli gardisti stare kominterne generacije, ki so se izognili hakam l. 1937, samo zato, ker so v

svojih domovinah sedeli v zaporih, so po Stalinovem mnenju slabo izkoristili priložnosti, ki jim jih je še enkrat ponudil Kominform. Ne vera v novega človeka, ki bi svet umetno preobrazil, pač pa vera v mehaniko je jedro stalinistike naukov. Za upravljanje te mehanike so povprečni tipi, ki jih ne muči je notranja kolebanja in dvomi, edino uporabni kuliji.

Slanskynizem

V Pankraevu sedijo v jetniški celi trije zaporniki s povešenimi glavami. V tem so prignali četrtega. Komaj so vrata za njim zaklenili, je nagovoril ostale tovariše: »Kako dolgo ste že tu?«

Prvi: »Stiri mesece.«
Drugi: »Šest tednov.«
Tretji: »Tri dni.«
— »In zakaj?«
Prvi: »Bil sem proti Slanskemu.«
Drugi: »Bil sem zanj.«
Tretji: »Jaz sem Slansky«

BOŽIČNA DREVESCA v Ljubljani in verska svoboda

V Slovenskem Poročevalcu, ki se od moskovske »Pravde« razlikuje zgolj v nakladi in tudi v tem, da je še večje in nizkotežje glasilo denunciantov, s katerimi je današnja Slovenija tako bogato zalozena, popisuje udbovski prilizenček M.S. svoje nakupe na ljubljanskem zelenjadnem trgu. Pri teh naporih se mu je — tako pripoveduje — zahotelo tudi po novoletni jelki. Tudi ta jelka je v Jugoslaviji še vedno čislana kremeljska zapuščina. Ob popolnem komunističnem pomanjkanju izvirnosti so jo seveda premaknili od božiča na novo leto. Prodaja jelk ali smrek je kakor vse ostalo seveda državni monopol. V slučaju jelk nastopa kot izključni prodajalec v Ljubljani »Kuriv«. Seveda prodaja »Kuriv« jelke šele po božičnih praznikih, ker tako verjetno predpisuje ustava, ki jamči vsakemu podložniku komunistične države popolno versko svobodo.

Stroga določila partije so bila seveda prav dobro znana tudi gorečemu denunciantu M.S. Njegov ovadski nos pa mu ni dal miru in je zato jelko iskal ob prepovedanem času. In res, niti Kremelj niti Beli dvor nista v stanju, da bi sto in stoletna božična izročila izbrisala s slovenske zemlje. Tako so tudi letos ljubljanske branjeve prodajale zanesljivo kupcem božična drevesca. Seveda protizakonito, saj je prepoved prodaje dreves in praznovanje Kristusovega rojstva v največji sladkosti z načelom verske svobode. Ker pa je ljubljanska UDBA v svoji marljivosti nekoliko popustila, je denunciantek M.S. — kakor sam pravi — zalotil kar tri branjeve, ki so imele pod stojnicami skrita božična drevesca za tiste, ki so ostali zvesti starim slovenskim navadam.

Tako bodo po praznikih romale tri slovenske žene pred rdečega kadila in odnesle vsaka po nekaj tednov zapora in nekaj tisoč krvavo prisluzenih dinarjev kazni.

Za božične praznike smo v Trstu kupovali slovenska božična drevesca, ker tu hvala Bogu še ne po-

znamo verske svobode, kakor jo poimenuje jugoslovanski komunisti. Kupčija je pač kupčija!

Pouk srbohrvaščine na tržaški univerzi

Obveščamo našo mladino, da morejo posejati predavanja iz srbohrvaščine na tržaški univerzi, čeprav niso vpisani kot slušatelji.

Prof. Umberto Urbanac-Urbani predava vsak dan od 11. do 12. ure, in sicer:

v ponedeljek, sredo in petek na ekonomski fakulteti (Nova univerza v ul. F. Severo),

v torek, četrtek in soboto pa na filozofski fakulteti (Stara univerza v ul. Dell'Università).

Dobro je zadela

Prisostvovali smo pred nekaj dnevi v travmaju razgovoru med dvema italijanskima učiteljicama v nekem tržaškem slovenskem predmestju.

Prva učiteljica je ugotovila:

»La mia classe xe piena de s'ciavile«

Kolegica jo je zavrnila:

Perché te ghe disi s'ciavi? Perché no te li clami slavi?«

Nakar je prva poučila:

»I slavi xe ne la scola slovena. Questì che xe ne la scola italiana xe s'ciavile«

Kako bridka resnica je prišla iz ust te predmetne italijanske učiteljice!

Vanjo se izplača poglobiti in o njej razmišljati!

To velja prav posebno za one slovenske starše, ki iz katerega koli razloga pošiljajo svoje otroke v italijanske šole.

Da, Slovenci pošiljajo svoje otroke v slovenske šole, s'ciavi pa svoje otroke pošiljajo v italijanske!

Ob začetku vsakega šolskega leta smo naslavljali na naše starše u temeljene pozive, naj otroke vpišejo na slovenske šole, in jim pri tem dokazovali, da bo vsak Italijan spoštoval in cenil samo zavednega slovenskega narodnjaka, medtem ko bo podcenjeval in teptal poturice, izkoreninjenice, ki jih je sram slovenskega imena in porekla!

Takim ljudem pravijo Italijani »s'ciavile«!

Ostalim, zavednim tržaškim Slovincem pa pravijo »slavi«, čeprav bodo to ime izgovorili z izrazom »sovražstva in mržnje; zavedali se pa bodo, da nimajo z nami opraviti kot s sužnji, ki bi se v njihovih bankah, poslovalnicah, obratih, trgovinah sramovali spregovoriti v slovensčini; ki bi v javnosti zanimali svojo slovensko pripadnost; ki bi zaradi vsega tega pošiljali svoje otroke v italijanske šole!

»I slavi xe ne la scola slovena. Questì che xe ne la scola italiana xe s'ciavile«

To si zapomnite!

Naši mladini!

Smo v času, ko se mladi ljudje po teh ali oniholah že bolj ali manj pridno uče, ko se po ulicah opoldne in zvečer zbira groče šolarjev in študentov. Ko stopam takole po obljudenih ulicah našega mesta in opazujem obraze naših mladih sovrstnikov in sovrstnic, se mi mnogokrat vzbudi nehoti vprašanje: Kaj pa počne vsa ta mladina, kaj jo zanima izven šole, se kje udejstvuje?

Zgodovinski dogodki se v resnici ponavljajo. Ze pred dvema tisočletjema je učenjak zapisal: Ničesar novega ni pod soncem. Kdo ne bi priznal, da so današnji časi, posebno za nas Slovence na tem malem, koščku zemlje, močno podobni onim pred pol stoletja, ko so se morali naši očetje in dedje boriti za pravice svojega naroda še pod avstrijskim jarmom? Razlika med današnjimi in tedanjimi razmerami je v jedru samo dvojna: da je danes na tem ozemlju za nas še važnejše braniti svoje slovenstvo in da je danes na žalost naša mladina neverjetno drugačnejša od one preteklih dni!

V šoli smo se učili in marsikdo že slišal, kako so v onih dneh bili bojeviti naši tedaj mladi pesniki in pisatelji. Dočim so stali starejši ob strani in bili manj bojeviti, so prihajali mladi in idealni ljudje in se, če treba tudi politično izpostavljali. Studentovski krožki so se širili, mladi Askere je zapel svojo ognjevito pesem: »Mi vstajamo...« In imel je prav. Tedaj je imela naša mladina polno pravico, da je zapisala in izklicala vsepovsod: »Mi vstajamo in vas je strah!« Tudi mladi Zupančič je imel prav; ko je spesnil ob Prešernovi stoletnici himno: »Mi gremo naprej, mi strelci...«

Taki so bili tedanji mladi ljudje. Kdo ne ve, kako so zapirali in konfinirali celo politično nezanesljivo šestnajstletne fante, ki so v družbi naših velikih kulturnih delavcev zoreli v zaporih na ljubljanskem gradu, v barakah in taboriščih v odrasle moške, v hrabre in zavedne Slovence? Koliko Primorcev, Vipavcev, Goricanov, Tolmincev je bilo skupno z dr. Ivanom Lahom, Vladimirjem Levstikom,

Pustoslavskom, Hinkom Smrekarjem in drugimi?

Danes si ti može na vodilnih mestih pred našo inteligenco. Toda nereseno je veliko vprašanje: kje je danes naša mladina, kje raste naš pomlad, kje je zagotovilo, da bomo imeli tudi v bodoče zavedno inteligenco, ki bo uspešno vodila naš mali narod?

Kdo more jamčiti, da bodo naši mladi študentje, ki se tako dobro počutijo, če se medseboj pogovarjajo v tujem jeziku, spoštovali in branili oni jezik, ki jim ga je vcepila mati v srce?

Kdo lahko da zagotovilo, da bodo mladi ljudje kot zrele inteligence znali organizirati in voditi resne politične in kulturne ustanove. In vendar imamo toliko lepih zgledov pri različnih narodih, posebno pri bratih Slovanih, katerih mladina se tako mnogostранsko udejstvuje bodisi pri kulturi ali politiki.

In prav zdaj, ko je največja potreba, da bi se vsi Slovenci odločno postavili za svoje narodnostne pravice, bi se morala mladina zbuditi in končno izprevideti, da je dovolj zrela in odrasla, da tudi ona pripomore k velikemu delu za narod, ki ga opravlja že toliko let naša starejša generacija. Naloga naša mladih bi bila, da si ustanovimo po vzoru slavni prednikov svoje krožke, društva, ki bi v resnici nekaj pomenila, ki bi prirejale ne le ples, ampak tudi predavanja prve igralske polkuse, družabne večere in izlete.

Tako delo bi bilo zanimivo in uspešno. Le mladina ume dati svojim prireditvam oni čar veselja in prijetnosti, ki je značilen za mladino. Na tak način bi se lahko postavili pred drugimi, katerih mladina kaj takega ne zmore — kajti na žalost je mladina pri naših sedih zelo neaktivna. Brez dvoma bi dobili med našimi fanti in dekleti določeno število vrlih mladih ljudi, ki bi potem pritegnili še ostale.

Zato je zdaj vrsta na slovenski mladini na Tržaškem in Gorškem, da se dvigne in dokaže, da so bile naše domneve neosnovane, da pokaže s svojim delom, česa vsega je zmožna.

KAKO ŽIVE TRŽAČANI

Zadnjič smo povedali, da porabijo Tržačani približno 55 odstotkov svojih izdatkov za nakup hrane, z ostalimi 45-imi odstotki pa plačujejo druge za življenje potrebne in včasih tudi nepotrebne dobrine in usluge. Tako je vsaj ugotovila letošnja anketa na osnovi točnih zapisov 183-ih družin, ki so ves mesec april vestno beležile vse svoje izdatke. Seveda pa ni delež izdatkov, ki odpade na hrano enak za vse družine. Splošno je že znano pravilo, da odpade pri nižjih dohodkih na hrano večji delež izdatkov, kakor pa pri višjih dohodkih. To se je pokazalo tudi v Trstu, kjer je omenjena anketa tudi ugotovila, da gre pri delavski družini za hrano nekaj nad 60 odstotkov vseh izdatkov, medtem ko porabijo družine samostojnih poklicev v ta namen samo polovico svojih izdatkov.

VI. VALOVANJE IZDATKOV ZA HRANO

Toda delež izdatkov za hrano se ne menjava samo v zvezi z dohodki, temveč je podvržen tudi časovnim valovanjem. Tako kažejo rezultati ankete, da so izdatki za hrano v prvih treh dneh v mesecu, posebno pa še na prvega, pri vseh 183-ih družinah znatno manjši od ostalih izdatkov. To je razumljivo, kajti to so dnevi, ko se plačuje najemnine in poravnava ostale mesečne izdatke. Obenem dobi dober del gospodinj takrat svoj mesečni denar in izvrši takoj v prvih dneh pomembnejše nakupe, ki niso v zvezi z vsakodnevnim gospodinjstvom. Saj so morda že mesece in mesece odlašale, da si kupijo novo obleko, otroku par čevljev, možu srajco itd. Zato hitijo. V celem mesecu aprilu smo imeli nato samo še dva dneva, ko so ostali izdatki presegli izdatke za hrano, in sicer sta to bila prva nedelja in ponedeljek v mesecu. Iz tega bi lahko sklepali, da si Tržačani na prvo nedeljo, ko imajo pod palcem nekaj več cvenka, privošči tudi toliko in takih stvari, katerim se morajo nato, na kasnejše nedelje, ko kupček denarja splahne, odreči.

Razen prvih treh dni v mesecu in prve nedelje ter ponedeljka pa so bili skupni izdatki vseh 183 družin za hrano vedno večji od ostalih izdatkov. Tako je bilo celo na samo veliko noč, ki je padla na 12. aprila. Izdatki za hrano pa se ne menjavajo samo v razmerju do ostalih izdatkov, temveč tudi nji-

hova absolutna višina ves mesec nekako valovi. Povprečni dnevni izdatki za hrano je najnižji v ponedeljek, nato stalno narašča vse do sobote, ko doseže svoj tedenski maksimum. Naše gospodinjje izvršujejo torej svoje glavne nakupe ob sobotah, ko si morajo nabaviti hrano tudi za nedeljo. Ob takih prilikah nakupijo tudi nekaj stvari, ki jim služijo več dni. Zato so izdatki za hrano v ponedeljek najnižji in se le počasi zopet dvigajo vse do naslednje sobote. Tako niha višina izdatkov ves mesec v nekakšnih tedenskih ciklih. Zanimivo je, da so izdatki za hrano na veliki teden že v petek dosegli svojo sicer običajno sobotno višino, na veliko soboto pa so bili celo dvakrat večji kakor na druge sobote.

Če se ne oziramo na pravkar omenjena nihanja in izračunamo navadno mesečno povprečje, potem vidimo, da je izdajalo omenjenih 183 družin ves mesec april za hrano dnevno po 228 tisoč 782 lir, kar da pri 628-ih družinskih članih 364 lir na osebo. Največji zadeni izdatki pa je bil, kakor že rečeno, na veliko soboto, ko so izdatki za hrano dosegli 989 lir na osebo ali skupno trikratno normalno višino, najmanjši pa na velikonočni ponedeljek, ko so znašali samo 165 lir ali manj kakor polovico normalne višine. Razlike so torej prav velike.

VII.

KAKO IN S ČIM SE TRŽAČANI HRANJO?

Kaj pa si Tržačani predvsem kupujejo s tem denarjem? Zanimivo je, da je po ugotovitvah anketa po količini na prvem mestu mleko, katerega popije vsaka oseba mesečno nekaj nad sedem litrov, sledi kruh, pri katerem je mesečno povprečje le malo pod sedem kilogramov, nato pa po vrsti: skorp 6 kg zelenjave, 4 in pol kg sadja, dobrih 3 in pol litra vina, nad tri kg krompirja, dva kg raznih masčob, ob česar odpade nad 1,2 kg na olje in 400 gr na maslo, približno dva in četrt kg raznovrstnega mesa, od dobrih dve česar odpadne 7/12 na govedino, dobri dve dvadestinski na teletino in 1/12 na konjsko meso, nad 1,5 kg testenine, skoro 1,5 kg sladkorja, 1,25 kg rib, od katerih je samo ena dobra desetina konzerviranih, malo nad 900 gr pšenice moke, nekaj manj kot 19 jajc, nad 3/4 kg riža, pol litra piva in drugih alkoholnih pijač ter skoro pol kg sira. Vsa ostala hranila in poživila, ki jih je še cela vrsta, prispevajo k prehrani povprečnega Tržačana z manj kakor po pol kg

mesečno in jih zato ne bomo posebej naštevati.

Toda vrstni red, ki smo ga pravkar omenili, je merodajen samo, če vzamemo za osnovo količino. Če upoštevamo vrednost je stvar drugačna. Na prvo mesto pridejo razne vrste svežega in konzerviranega mesa, za katerega so izdale poposane družine povprečno po 2.128 lir mesečno na osebo, sledi kruh, ki stane mesečno 888 lir na osebo, nato pa vedno mesečno in na osebo: 684 lir za zelenjavo, 640 za sadje, 588 lir za olje, 530 lir za sveže mleko, 469 lir za vino, 431 lir za jajca in 419 lir za sladkor. Za razne pižge in slaščice po barih so člani popisanih družin izdali v aprilu povprečno po 383 lir na osebo, za hrano po restavracijah po 224 lir na osebo, za tobak, ki pa pravzaprav tudi lahko štejemo med poživila, pa 681 lir na osebo.

VIII.

RAZLIKE V PREHRANI

Vse to so seveda povprečne številke, ki so izračunane na osnovi izdatkov vseh 183-ih družin. Razlike med posameznimi družinami na so seveda lahko zelo velike. Vzemimo za primer samo kruh in meso. Konzum kruha znaša mesečno povprečno le nekaj manj kot sedem kg na osebo, toda med popisanimi družinami je tudi družina rodnega delavca, pri kateri konzumira vsak član mesečno po 17,5 kg kruha, medtem ko predstavlja nasprotno skrajnost neka obrtniška družina, pri kateri ne poje vsak član niti 1,75 kg kruha na mesec, kar je komaj ena desetina tiste količine, ki je bila ugotovljena pri prej omenjeni delavski družini. Pri govedini so sorazmerne razlike še večje. Ob mesečnem povprečju 464 gr na osebo, je bil zabeležen maksimum 3.433 kg na osebo, kar je sedemkratno povprečje, medtem ko dve družini v aprilu sploh nista kupili govedine. Temu najbrž ni bilo vzrok siromaštvo, pač pa bi kaj takorekta ne mogli trdit za 41 družin, ki si v celem mesecu niso kupile teletine. Zanimivo je, da od 183-ih družin 103 družine niso kupovale konjskega mesa.

Velike, skrajnostne razlike, ki smo jih omenili, so izjeme. V ostalem se konzum hrane pri veliki večini suče okrog povprečja, ki pa zopet ni za vse enako, temveč je predvsem odvisno od socialne skupine, kateri pripada posamezna družina. Tako temelji prehrana delavskih družin predvsem na izdatnih hranilih kakor so: kruh, testenine, masčobe, meso, stročnice in, seve-

IX.

ALI JE UGOTOVLJENA KOLICINA HRANE ZADOSTNA?

V splošnem torej vidimo, da imajo Tržačani dovolj raznovrstno in glede tega tudi zdravo hrano. Toda kako je s količino te hrane? Ali je zadostna?

Po nemškem strokovnjaku Rubnerju zadošča za prehrano prebivalstva količina, ki nudi človeškemu organizmu povprečno 2790 kalorij dnevno, po von Voitu pa mora hrana nuditi vsaj 3055 kalorij. To so seveda povprečja, ki veljajo za vse prebivalstvo, v katerem so žene, ki rabijo dnevno okrog 2800 kalorij, doščajoča mladina, ki rabijo okrog 2400 kalorij in moške mladeniči, ki rabijo z ozirom na svoj poklic: pisarniški intelektualci po 2300-2500 kalorij, lahki ročni delavci 3000 kalorij, težaki pa tudi nad 4000 kalorij.

Sestavljajci poročila o tržaški anketi pa niso vzeli za merilo take osnove, temveč so preračunali kalorično vrednost hrane na tako zvano konzumno enoto ter so dobljene rezultate nato primerjali s količinami hrane, ki jo je Zaveziška strokovna komisija v prvi svetovni vojni predvidela kot zadostne. Po oceni te komisije bi moral dnevni obrok hrane vsebovati povprečno 100 gr beljakovin, 75 gr masčob in 540 gr ogljikovih hidratov, kar da skupno 3306 dnevnih kalorij. Ta količina kalorij je v aprilu bila v Trstu skoro dosežena pri delavski družini, kjer je vrednost hrane dosegla 3232 dnevnih kalorij, medtem ko je bila pri pripadnikih vseh ostalih socialnih skupin, razen pri družinah vodilnih nameščenecv, med 2900 in 3000 kalorij. Na osnovi teh podatkov se torej ne more govoriti o občutni podhranjenosti tukajšnjega prebivalstva, čeprav je treba obenem ugotoviti, da zdrava normalna še ni dosežena in da je zaželeno še nadaljnje približno desetodstotno izboljšanje njene kalorične vrednosti. To se bo pa zgodilo, če se bo razvoj nadaljeval v dosednji smeri, ko se je n. pr. kalorična vrednost dnevne hrane od l. 1946 do l. 1952 povečala pri delavski družini za 161 kalorij, pri uradniški družini pa za 135 kalorij.

Ing. BORIS SANCIN

Gostilna „PRI ČUBEJU“

Zorka Vida

želi srečno novo leto 1953

GORICA, ul. Duca d'Aosta 35

TOVARNA POHIŠTVA

želi svojim cenjenim
odjemalcem peselo
in srečno novo leto

Prinčič

KRMIN (Cormons) Tel. št. 32

KROJAČNICA

HLEDE

GORICA

želi svojim cenjenim odjemalcem peselo
in srečno novo leto in sporoča da se s 1.
januarjem preseli v ulico Seminario št. 2

Hotel EUROPA in CORSO

želi srečno novo leto 1953

GORICA

PEKARNA IN GOSTILNA

Grilanc Marij

želi srečno novo leto 1953

NABREŽINA - ŽAVLJE

KAVARNA

Bratuž

želi srečno novo leto 1953

GORICA
ULICA MAMELI

TRGOVINA ČEVLJEV

Alpina

želi srečno novo leto 1953

GORICA - Korzo Verdi 34

Tvrška VINOLIA

Zaloga vin, maršale in likerjev

Zaloga proizvodov
ČISTILNICE

Sarti

želi srečno novo leto 1953

GORICA
KORZO VERDI 1 - Tel. 25-91

Društvena gostilna

želi srečno novo leto

OPČINE

Mahnič Ivan

TRGOVINA IN GOSTILNA

želi srečno novo leto 1953

BAZOVICA

STROJNO MIZARSTVO

Milivoj Pertot

želi srečno novo leto 1953

BARKOVIJE BOVETO 12

ČE HOČETE BITI DOBRO POSTREŽENI
KUPITE PRI STARI ZNANI TVRDKI

Jakob Perhauc

TRST - Ulica Xydias 6 - Tel. 96-332

TRGOVINA Z LIKERJI, ŽGANJEM IN SIRUPI,
POSEBNOST KREMA MARŠALA, JAJCNI
BRANDY, SLIVOVKA IN TROPINOVECBUFET pri
TOČIJO SE PRISTNA
DOMAČA, ISTRSKA
IN BRIŠKA VINA
IN KRAŠKI TERAN
Jožkotu

TRST - Ul. Ghenga št. 3

NANUT ALOJZ

TRGOVINA JESTVIN

želi srečno novo leto 1953

Standrež pri Gorici 150

Berginc Franc

„CENTRAL BAR“

želi srečno novo leto 1953

OPČINE

Odgovorni urednik: dr. Janko Jež
Tiska:
tiskarna »Adria«, d. d. v Trstu

ZOBOZDRAVNIK

Dr. STANISLAV PAVLICA

sprejema od 9 - 12 in od 17 - 19

TRST, VIA COMMERCIALE

10-11, TEL. 31-813

ZDRAVNIK

Dr. MARIJAN BREGANT

kirurg - operater

GORICA, ul. Brigata Casale 40

Mizarji
kmetovalci
podjetniki!Deske smreko-
ve, macesnove
in trdih lesu,
trame in par-
kete nudi najugodnejšeTEL. CALEA
90441 TRST

Viale Sonnino, 24

Krojaška delavnica
za dame in moške

odlikovana na Milanski razstavi

Leopold Podgornik

TRST - ULICA ORIANI št. 9-11

Ima na zalogi blago
za obleke oseh vrst
po ugodnih cenahVelika izbira vseh vrst kuhalnikov in štedilnikov
na plin, tekoči plin, električno, les in premog,
najboljših znamk - Električne hladilnice in hladil-
nice na led - Najlepši darilni predmeti, servisi iz
porcelana, umetniške keramike, stekla in kristaliPročvrstni posrebljeni
pribor in z nerjavečega
jekla - Vse za gostilne,
bare, dom in kuhinjo

pri tordki

KERŽE

želi srečno
novo letoTRST - Trg Sv. Ivana 1
(Piazza S. Giovanni) - Tel. 50-19

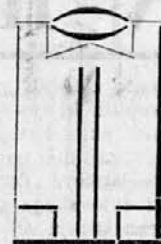
Tržačani in okoličani!

Miniaturni teater
vabi naNOVOLETNO
PREDSTAVOki bo v soboto 3. januarja 1953 ob
20.30 v Avditoriju ZVU.Na sporedu so nove žive slike,
groteske, veseli zbori, pevski in
baletni nastopi.Vstopnice so na prodaj na obi-
čajnih mestih, med drugimi tudi v
pisarni SPM v Machiavelljevi ul.
št. 22, tel. 62-75; v trgovini Lupše,
vogal ul. Rismondo in ul. Coroneo
in v mirodilnici Scheimer v Bar-
kovijski ul.

T. Akinjeva, Španski ples

Emporio

Barriera

S'RAJCE
PLETENINE
NOGAVICEMOŠKO IN ŽENSKO PERILO
PLATNO BRISAČE TKANINE
NA SPLOŠNO IN PODLOGE

želi srečno novo leto 1953

Trst, via Oriani 7

TRGOVINA

Trevisani

Trst, Ul. G. Vasari 10

OGLEDITE SI NAŠE IZLOŽBE!

Ne izgubljajte časa po nepotrebnem!

Agencija Celeritas

TRST, ul. Torrebianca 29, tel. 6478

Vam v najkrajšem času oskrbi vsakovrstne uradne
listine, potne liste, vizume, anagrafske izločke, pre-
pode v in iz tujih jezikov, overoobjenje uradnih aktov
Izpolnjuje prošnje za prehod meje v FLRJ in jth
izročila Delegacij v rešitev.Vse v najkrajšem času in za nizek honorar
Se priporočamo!

SLOVENSKE POTNIŠKE AGENCIJE

TRANSMUNDIAL

OSKRBIJO:

vozne karte za ladje in avione, denarna
nakazila in pakete, prevode, emigracijo itd.

Pišite ali nas obiščite,

govorimo slovensko - Se priporočamo

AGENCIJE:

Genova - ITALIJA, Via Balbi 38

Caracas - VENEZUELA, Pasaje Capitolio 16

Toronto - KANADA, 258 College St.

Montreal - KANADA, 2098 St. Catherine St. West

Vsakovrstno pohištvo:

Tovarna pohištva

SPALNICE, JEDILNICE, KU-
TINJE ITD. - PO NAROCILU
IZVRŠI VSAKO DELO. - PO-
ROSTVO ZA DOBER NA-
KUP. - TOVARNISKE CE-
NE. - DELO SOLIDNO. - DO-
MACA TVRDEKA.

Tel. 32

PRINČIČ

KRMIN

Cormons prov. Gorica

URARNA

UL. ROMA 19

ZLATARNA

VELIKA IZBIRA, PO ZARES KONKURENCNIH CENAH!
LASTNA DELAVNICA. KUPIM IN ZAMENJAM ZLATO, SREBRO
IN DRAGULJE.Odlični dežni plašči, ki po eleganci modelov in
kakovosti blaga ter solidnosti izdelave odgova-
rjajo vsaki zahtevi tako glede barve kot odpornosti
V tem je razlog, zakaj morete v naši zalogi najti
bogato izbiro vseh vrst in barv izvršnih LODNOV
in POVRŠNIKOV za moške in ženske po cenah,
ki so resnično zmerneDežni plašči
iz čistega mako za moške 7.800 lirDežni plašči iz svile
za ženske in moške 12.500 lirDvolični dežni plašči za
ženske v solidnih barvah 13.800 lirPlašči za ženske
iz čiste volne 15.000 lirDežni plašči
iz posebnega nylona 16.500 lirPlašči lodni in površniki najboljših
vrst z bogato izbiro vzorcev

Magazzini del Corso

TRST, KORZO I